

midten af 1990'erne og frem. Ved udgangen af 2002 var der tale om en pukkel på 30.000 uekspederede sager, og tallet i dag er endnu højere. Ingen kan være uenig i, at dette er en uacceptabel situation for en Menneskerettighedsdomstol, der blandt andet skal tage stilling til klager over, at borgere i medlemslandene ikke kan trænge igennem deres egne retssystemer.

Det stod hurtigt klart, at problemerne ikke kunne løses ved enkle midler, men at en række foranstaltninger måtte sættes i værk. Forskellige teknisk-administrative reformer er allerede gennemført, ligesom medlemslandene har tilført ekstra ressourcer til Domstolen. Men problemerne lader sig ikke løse ved blot at tilføre yderligere ressourcer. Et mere dybtgående reformarbejde har allerede været i gang i mange måneder, og planen er, at en samlet reformpakke, inklusive detaljerede forslag til ændringer i selve konventionen, skal forelægges for Ministerkomitéen på dens møde i maj i år. Den samlede reformpakke vil komme til at indeholde tre hovedgrupper af forslag, hvoraf nogle af de dele, der ikke forudsætter ændringer af konventionen, er ved at blive gennemført: For det første nogle procedurer, der sigter mod at forebygge, at krænkelser af konventionen finder sted. Eksempler herpå kan være offentliggørelse og udbredelse af Domstolens praksis og træning af dommere og administrativt personale i medlemslandene. For det andet en række ændringer og tilføjelser til de gældende regler med sigte på at optimere og effektivisere sorteringen og den efterfølgende behandling af klagesagerne. For det tredje en række foranstaltninger, der sigter på at forbedre og fremskynde fuldbyrdelsen af Domstolens afgørelser. Arbejdet har som nævnt været i gang i en periode, og på de fleste områder er der nu enighed om, hvad reformen skal indeholde. På enkelte områder er der dog fortsat meningsforskelle mellem landene. Det gælder bl.a. i spørgsmålet om, hvor vide rammer Domstolen bør have for at afvise sager, som ikke rejser principielle spørgsmål i relation til konventionen. Menneskerettighedskonventionen og Domstolen er efter regeringens opfattelse enestående instrumenter, både når det gælder om at sikre den enkelte borger i en konkret vanskelig situation, og når det drejer sig om at fremme den almindelige respekt for menneskerettighederne i Europarådets medlemslande. Vi tillægger det derfor afgørende vægt, at det lykkes at komme igennem med en reform, der kan få disse mekanismer til at fungere efter hensigten, og håber, at det vil

lykkes at bygge bro over de sidste meningsforskelle.

Ministerkomitéen, der til daglig mødes på stedfortræderniveau, er forum for løbende overvågning af landenes overholdelse af deres forpligtelser i henhold til menneskerettighedskonventionen, både når det gælder implementeringen af Domstolens afgørelser og i øvrigt. Det er her, at lande, der har alvorlige problemer i relation til konventionen, eller som omvendt ønsker at redegøre for opnåede fremskridt eller forklare sig, kommer i fokus. Tilfælde, hvor Domstolen gennem sine afgørelser påviser strukturelle problemer i medlemslandene, bliver drøftet i Ministerkomitéen. Også gamle medlemslande fra Vesteuropa har modtaget kritik og konkrete opfordringer til at gennemføre ændringer i lovgivning eller administrativ praksis. Således har den fortsatte påpegnings af uacceptabelt langvarig sagsbehandling i Italien bidraget til en administrativ reform på dette område. I øvrigt er det lande som Rusland, Tyrkiet og Ukraine, der figurerer hyppigst på dagsordenen. Disse bestræbelser fra Ministerkomitéen gør sammen med Den Parlamentariske Forsamlings insisterende overvågning Europarådet til en vigtig platform for afprøvning af landenes demokratiske selvforståelse.

Med baggrund i protokollerne 6 og 13 til Menneskerettighedskonventionen er der blevet udfoldet fortsatte bestræbelser på at gøre Europa til et område fri for dødsstraf, både faktisk og retligt. Med særlig positiv opmærksomhed er det blevet noteret, at Tyrkiet i januar 2003 har underskrevet protokol nr. 6 og således juridisk forpligtet sig til at afskaffe dødsstraffen i fredestid.

3. DEN ØVRIGE OVERVÅGNINGSVIRKSOMHED

Menneskerettighedskonventionens eget overvågningssystem, i første række Domstolen og Ministerkomitéen, er efterhånden blevet suppleret af regelsæt med dertil hørende overvågningsmekanismer, der retter sig mod mere afgrænsede problemstillinger. En fremtrædende rolle i denne forbindelse spiller konventionen om forebyggelse af tortur og den dertil knyttede komite CPT. Finder komiteen under de periodiske, anmeldte besøg i medlemslandene kritisable forhold, indledes en dialog med myndighederne herom. I andre tilfælde, hvor der er kon-